

*Naša Sloga* izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 1 for.; razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

# NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga svo pokvari.“ *Nar. Post.*

Oglasi se primaju po navadnoj cjeni. Pisma neka se šalju platjene poštarino.

Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se nevradaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se *Via Nuova N.º 4 piano 1.*

Godina IV.

U Trstu 16. Septembra 1873.

Broj 18.

## ISTRANI!

### Mila braćo naša!

Dne 9. dojučega mjeseca oktobra hoćete biti pozvani, da svaki u svojoj občini izberete svoje izbornike ili stuciarie, koji će onda dne 15. istoga mjeseca u svojih izbornih kotarih, izabrati vaše poslanike u novo carevinsko vijeće.

Videći svu veliku važnost budućih izborah, skupilo se je ovdje u Trstu nas nekoliko domaćih ljudi u izborni odbor tom namjerom, da vam pomognemo složiti se i sjedniti u vašem mišljenju djelovanju.

### MILA BRAĆO!

Istra je pozvana, da ovaj put pošlje u Beč četiri svoja zastupnika. Od tih jednoga su pozvani da izberu veliki posjednici, drugoga trgovačka komora i gradovi, a ostala dva vi, naša braćo, istranski seljaci ili kmeti.

Veliki istranski posjednici, trgovačka komora i gradovi hoće sigurno poslati u Beč takove ljude, za koje znaju, da će zagovarati njihove gospodske, trgovačke i građanske potrebe i želje. Nije li dakle pravo, da i vi proskrbite sami za sebe, pak da i vi pošljete tamo ljude, koji će ondje s ostalimi kmetskim zastupnicima zagovarati kmete i njihove kmetske potrebe i želje? Nadalje, veliki istranski posjednici, trgovačka komora i gradovi hoće sigurno izabrati dva svoja čovjeka za svoje u Beču zastupnike, jer dobro znaju, da svoj svojemu najvoli. Nije li dakle pravo, da izberete i vi dva muža od svoje krvi i jezika, i to poradi istoga razloga?

Jest, to je pravo i pošteno pred Bogom i pred ljudi, ali se bez sloge i jedinstva vašega neda postići.

U tu svrhu vas dakle prije svega molimo, da se u svakoj občini med sobom mužki dogovorite, koje ljude ćete dne 9. oktobra izabrati za izbornike. Znajte i zapamtite, da u izbornicima sve stoji, zato složite se za ljude vriedne i poštene, koji naš narod ljube i za koje znate, da vas neće prevariti. Na izborih odlučuje veći broj glasovah. Zato vas još molimo, da u dan izbora nitko od vas doma neostane, nego da se svikolici najdete na birališću kao jedan čovjek. U šest godinah nebudi vam teško izgubiti jedan jedini dan. Al ga nećete izgubiti, jer što čovjek čini za svoju domovinu, to čini za se i za svoju djecu.

Za danas ovo malo o biranju izbornikah. Do koji dan hoćemo vam se opet oglasiti. Tom prigodam hoćemo vam imenovati i ona dva muža, kojih će imati dne 15. oktobra izabrati vaši izbornici za vaše poslanike u Beč. Oni će biti obadva vaši domorodci, koji poznaju vaše potrebe i želje i vas iskreno ljube, pak smo čvrsto osvjedočeni, da ćete im se iz srca naradovati.

### ISTRANI, BRAĆO!

Dan izborah je dan slave i veselja za svaki pravi i poštenu puk. Pripravite jim se dakle, kako svojemu narodnomu piru. Neka svaki od vas učini svoju dužnost, pak ćete sigurno svoju svrhu postići.

Živio naš premilostivi Cesar! Živio njemu uvijek vjerni vaskoliki istranski puk!

U Trstu 15. Septembra 1873.

### Domorodni izborni odbor za Istru.

Nikola Trifčić. Anton Marotti. Juraj Jan. Ivan Lavriha. Josip Saneln. Anton Bltentz.

## O maslini i njenom uzgoju.

Maslina pripada razredu oleaceab. Cvjet je u nje četvero-zube čaške, četvero laticna viendica, to imade 2 prašnika i pjestić; u pjestića je dvopregradna plodnica, kratak vrat i razkoljena debela njuška; plod joj je maslinka (pečkovica) dugoljasta ili jajasta, pače i krugljasta oblika, a boje je tamno-zelene, mrkaste ili ljubičaste; drugi je pregradak plodnice pečka sa 1-2 sjemena.

Maslina je zimzeleno drvo, bodkasta ili jajato-dugoljasta, ugasito-zelena lišća; pa je k nama prenešena iz tudjine. Moije se u obće, da je donešena maslina iz umjerenih predielah Azije, u drevno doba, o kojem niko ništa nagovještati nezna. Njekolicina starih povjestničarah tvrdi, da je „Cekrops“ utemeljitelj Athene, posadio maslinu u Atioi; drugi opet pričaju, da je ona Herkulom prispjela u Grčku, koji ju zasadi na brdu Olympu. Ovu biliku cijenjahu Grei u toliko, da su njenim vjencem odlikovali pobjedonosne vojvode, kad bi se iz bitke vraćali. Negdje kasnije obogatiše maslinom Galiju Focesi, sagrađitelji Marsella, a iz Galije tekar uvedana je maslina u južnu Italiju i Dalmaciju. Inozemnih vrstah poznato je oko 16 odlikah, od kojih udomi se u Evropi samo jedna, koju prozvaše hiljari „olea europea“ zato, što se je u južnoj Evropi udomila u toliko, da uspjeva i u divljem stanju. Točajem vjekovah izrodi se prvobitna vrst, kod razmnoženja sjemenom, usljed razna podneblja i tla, pa i samim navršanjem promjeni svoja prvobitna svojstva.

Znamenitiji odrodci evropejske masline jesu: grmašica, biela, mirisava, paluljica, zalobnica i zašiljena maslina. Osobito pako cieni se: biela maslina, koja daje slabomanjasto, često svjetlo zelene, crnkastimi pjegami provučene masline, koje bacaju najviše ulja, a riedko kad izdadu; maslina okruglih bobuljah proizvajda najdobliji plod mrkaste maste, pa daje najplemenitije ulje; sladkoplodna maslina, rastuća u Napulju, mati je osobito velikih bobuljah, koje se mogu jesti, radi ujlhove slasti, odmah sa drveta. Medjutim mučno je razaznavanje masline, po ovih i sličnih opisih, pa se s toga i nikom ne preporučuje nabava maslinoskih vrstih, pod stanovitim nazivi, već će se postupati uvijek najsigurnije, ako se uzmu vrieći poznatoga stabla.

Maslini ugadja umjerenom podneblje, s čega i neuspjehva na obih toplotnih skrajnostih. Prama sjeveru naći ćeš ju do 46.º jošte sasvim zadovoljnu; a što je sjevernije, to joj ne može rad kratkoće ljeta dozrijevati plod. No ni vrući pojas nepruža maslini nikakovih prohibitah, kako i opazi sam Humboldt, na svojem putovanju po južnoj Americi, te pripovjeda, da imenito u tih vrućih predielih naraste maslina do ogromna stabla, nu koje u ostalom, nuz svu svoju orijašku kriopčinu, neplođi nikada. S toga i vidimo uspjevati maslinu u pojasu umjerenom na otvorenu najvećom bujnošću; dođim u vrućijih predielih, zaklanja se ona suđanoj žegi, na obroncih pram sjeveru položitih humovah; u hladnijih pako predielih, uspjeh-tiče svakako ponajbolje na zaklonjenih, pram jugu položitih mjestih. Izbor tla za maslinu, najlagli je, budući ona uspjehva isto tako veselo na vapnici kao i na pjeskulji; pače voli se da joj u lnađe povoljnih okolnostih, nit ista močvar nepači. Nu će ona bez sumnje, najvoliti zdravo, rahlo, pjeskovito ili vapneno tlo. Što se razmnoženja masline tiče, to se stavno može reći, da je malo drvija, kod kojega bi se toliko načina rabiti moglo, kao upravo kod masline. Maslinu možeš razmnožiti: jednim jedinim okom, koje na štlu 2" dugačnu, ukopaš za palac dubljine u priredjeno zemljište; jednim dielom drveta; jednim šest ili višegodišnjim mlazom, pa takodjer i korjenom bradavicom. Rečenimi načini odgoji se drveće u brzo plodnosno; pa baš nisu nit skupocioni; al maslina ovako proizvedena, malena je i nezatna, pa joj manjka dugovječnost. Najbolje, najtrajnije te najuharnije stablo, polučit će se sjetvom pečaka (paštica).

(Škredit će.)

## Dopisi.

Sa Otoka Krka.

Imam vam javiti nešto, što je vriedno da znaju ne samo gospoda, nego da doznadu i kmeti ovdje i po Istri, jer se to

tiče upravo njih, pak da se znaju ravnati prigodom budućih izborah.

Kako znate, u Poreču se je već oddavno osnovao izborni odbor talijanski, komu je namjera nagovoriti birače i izbornike, da izberu njegove ljude za poslanike u carevinsko vieće. Kako taj odbor nezna nego talijanski, tako nemože vieće. Kako taj odbor nezna nego talijanski, tako nemože nigdje obćiti neposredno s našim pukom ni pismeno ni ustmeno, nego se tu i tamo obrače na gospodu podestate, da mu oni med kmete put prokrče i jih za njega predobe. Taj talijanski odbor se je dakle obratio i na obćinu Krčku, te joj poslao svoja pravila i naputak, što i kako ima djelati. Obćina pako Krčka je poslala na svaku kmetsku obćinu ovoga Otoka po jedan iztisak tih pravilah i pozvala gospodu poglavare i starešine, da dođu u Krk, da se pogovore o izborih, na određen dan za to dan. I gle, tomu su se pozivu, kako čujem, javili skoro svi naši sudci, te poslušno putovali tko u Krk, tko u Lošinj. To se je događjalo bit će kakih dvadeset danah.

Ja neznam, što se je na tom sastanku govorilo, nego čujem, da je gospodi sudcem iliti poglavarom i starešinam bio predložen i preporučen za poslanika u carevinsko vieće kotarski kapitan, g. Eluschoeg, koji je od prije služio negdje u Dalmaciji i bio tamo protivnik narodnoj stranki. Čujem, nadalje, da su nekoji sudci tu ponudu primili, a nekoji odbili, rekavši, da će glasovati za svojega domorodca i poznata nam prijatelja, g. Dinka Vitezića. Al se stalno ufam, da će se promisliti i oni prvi, koji su onako nepromišljeno primili ponudu za čovjeka, koji nije naš, a dolsto nemože biti ni za nas, budući preporučen od talijanskoga nam tudjega odbora. Više valja promišljena, nego namišljena, a dužnost je svakoga čovjeka, prosuditi opet i opet što je namišlo učiniti, pak onda primiti se i držati onoga, što mu se po duši čini, da je najbolje i najkorisnije za vaskollik puk. Talijanom i njihovomu odboru budi slobodno iskati pomoć i nastojati, da im i drugi pomognu izabrati njihovo ljude za poslanike; ali neka znaju, da smo i mi slobodni, pak da nismo dužni plošati, kako nam oni sviraju, da pače da moramo i mi skrbiti za sebe isto onako, kako i oni. I duše mi moje, ako bi naš puk volio izabrati talijanskoga nudjonea Eluschoega, nego li svojega domorodca Dinka Vitezića, onda bi baš zaslužio, da mu se zapečati na čelo mrsko talijansko ime *šlavuna* iliti roba, pak da taj pečat nose do vieka on i njegova djetca!

Ovo sam vam i zato javio, da se naš siromašni puk i po drugih mjestih čuva porečkoga odbora i svojih talijanskih podestatah, jer će se drugač razno osramotiti, pa onda gorko kajati, ali bez koristi. Pače moj mili! ustani već jedanput na svoje noge i nedaj se za nos voditi od ljudi, koji su se već toliko puti nasmejali tvojoj nesmotrenosti. Vjeruj jedanput i svojim ljudem, ljudem naime, koje si sam na svojem krilu odgojio, pa koji su dužni za te misliti i skrbiti. Joh i gore svakomu, koji ima svojih ljudih, pa tudjim svoju sreću izručuje!

Iz srednje Istre 1. rujna.

Istra će dakle ovaj put poslati u Beč četiri poslanika, jednoga naimo veliki posjednici, jednoga trgovačka komora i gradovi, a dva istranski seljaci iliti kmeti. Ako i stanuju u Istri dva naroda, Talijani naimo i Slaveni, Istra je sasvim tim jedna ter ista domovina, pak nemože nogo li sva zajedno tugovati, il se sva zajedno veseliti. Veselit će se, ako joj bude ljepše i bolje, a tugovati ako joj bude ovako, il još može bit budje, nego il je sada. Od koga će to zavisiti? To će najviše zavisiti od naših budućih zastupnikah na carevinskom vieću. Vrieme je dakle, da počnemo svi promišljati, bili mi Slaveni, il bili Talijani, kakve ljude hoćemo ovaj put u Beč poslati, jer se to jednako tiče žive kože jednih i drugih. Na to pitanje nije teško odgovoriti, naime u današnjih okolnostih i poslje učinjena izkustva.

Mi ovaj put moramo poslati u Beč sasvim druge ljude, nego li jih pošiljao ovih posljednjih godinah naš porečki sabor. U tom su jedne misli ne samo Slaveni, nego i svi Talijani, kojim na srcu leži blagostanje ove naše domovine. Jer bili Slaveni bili Talijani, svi su oprćeni težkim bremenom državnih, pokrajinskih i obćinskih davakah iliti plaćilah, svi shuđu, svi teško uzdišu; svi su osvjedočeni, da im nije olagnulo po tako



Naši odgovorahu „dobro, presvjetla kruno“, i udari opet Živio! A kad se već htio Car povratiti, opazi, kako naši Hrvati uz regimentsku glasu veselo plešu „kolo.“ To mu se jako dopalo, pa za četvrt ure stade gledati, kako junak junaku ruku pruži, i vrteć se i pjevajuć igra svoje staro davno kolo. Bili su i med Generali nekogi, koji su htjeli skusiti, kako se to pleše i nogami vrti. Presvjetli Car, govoreć s drugimi Generali, hvalio je naše Hrvate i njemački o njih ove besjede iznatio: „Das sind ferne Leute.“ To su junaci! A kad htjede otići, presta kolo i počeoše opet svi kolici uz veliku radost Živio vikati i kape u vis bacati.

Mnogo nas veseli, da se je naš Car najradje med nami Hrvati zadržao i počastio nas više, nego nijednu drugu Regimentu. Zna On, koliko je vrijedna ova Regimenta i kako se ona junački iskazala u svakoj prilici. Tko je pročitao povjest ove Regimente mora reći: Ovo su sami junaci, ovo pravi sini svoje slavne hrvatske domovine!

### Franina i Jurina.



Ju. Ka su ono gospoda, s kim si čera govoril?

Fr. Ono nisu gospoda, ono su petljari.

Ju. Petljari! a lašće se i sveto od srebra i zlata, kô na sobi nosol!

Fr. Ipak su petljari, ađ prose.

Ju. Koga, zaboga?

Fr. I mene i tebe i ostalu sirotinju

Istransku.

Ju. Ajde de, neka ti bude, al ča prose, kad niš nenose?

Fr. Namor nenose, ađ jim je dosta, da jim se sad samo obeća.

Ju. Ka stvar?

Fr. Da ćemo na birališčih, kad budu izbori, plesat onako, kako nam budu oni sopli, -- to je, da ćemo izabrat za fiduciarie i za deputato va Beč one ljude, koje nam budu oni preporučili.

Ju. Aha! a ča si jim ti obećal?

Fr. Rekal sam jim, da su se zaklatili, ađ da smo mi već druge sopce pogodili.

### Različite viesti.

\* Carskim pismom od dne 7. tek. septembra bi razpuščeno, staro carevinsko vieće i naredjeno, da se razpišu izbori za novo, koje se ima sastati u Beču dne 4. mjeseca novembra tek. godine. Usljed toga previšnjega pisma je naredilo c. k. Namjestništvo, da se biranje izbornikah u kmetskih občinah sve Istre ima obaviti dne 9. dojučega mjeseca oktobra, a izbor dvuh njihovih poslanikah za carevinsko vieće da se ima držati u svih birališčih istočne i zapadno Istre dne 15. istoga mjeseca. Istranski pako gradovi usljed iste naredbe hoće izabrat svojega poslanika dne 18. trgovačka komora 19, a veliki posjednici dne 23. oktobra.

\* Stanje zdravlja u Trstu se je u ovo prošlih petnaest danah pohujšalo. Od prvoga početka do danas razbolilo se od kolere 198 ljudi, od kojih je 118 umrlo, 34 ozdravilo, a 46 se još lieči.

\* Prošlih danah bavila su se ovdje jedan za drugim dva člana sjajne cesarske kuće, naime nadvojvoda Albreht, koji je tom prigodom bio i u Puli, i nadvojvoda Karlo Ludvik sa suprugom.

\* Glas za Vitezića. Milo nam je preštampani iz „Narodnoga Lista“ zadarskoga sljedeće riedi, kojimi se odobrava željeni izbor presvj. g. Dinka Dra. Vitezića za istranskoga poslanika u carevinsko vieće: „Podupiremo najsrdačnije misao braće iz istočne Istre, da se izabere na carev. vieće čelik-rodoljub Dr. Vitezić. On boraveć toliko godinah medju nami pokazao je cijeloj zemlji, kako i u najmućnijim prigodam poštenjak ne tajji svoja uvjerenja, već zna svuda i otvorito raditi na najplemenitiju svrhu, na preporodjenje svog milog naroda. Taki čovjek zaslužuje narodno povjerenje.“

\* Izborni sastanak. Kako pišu riečkoj „Bilancii“ iz Pule, ovih će se danah sastati u Poreču članovi izbornoga odbora talijanskoga, da se konačno sporazumiju, koje će svoje ljude preporučiti istranskomu puku za poslanike u carevinsko vieće. Bilo prosto toj gospodi, preporučiti koga jih volja građanskomu pučanstvu u Istri, a što se našega puka tiče, čvrsto smo osvjedočeni, da je zaman svako napinjanje toga odbora. Da će više istranskih podestatah djelati i nagovarati puk po napućonju toga odbora, to mi dobro znamo; ali zna već hvala Bogu i naš puk, da u toj provažnoj stvari nije dužan slušati svojih talijanskih podestatah, nego jedino svoju duševnost i svoju korist. U tom istom dopisu se spominje i domorodni izborni odbor, što se je osnovao za Istru ovdje u Trstu. Tu dopisnik veli, da je ime predjednikovo u Istri nepoznato, pak da to mora biti nekak tudjinski odbor, a svakako da smrdi po popovstvu i po slavenstvu (clericalismo e slavismo). Mi odgovaramo tomu gospodinu, da mi malo zato marimo, poznali li nepoznali istranski Talijani predjednika našega odbora, poznamo ga mi, i to mora bit i njim dosta. Što se pako tiče namjene našega odbora, neka zna, da se je osnovao baš zato, da našemu slavenskomu u Istri puku i domorodnomu svećenstvu pomogne izabrat za poslanike ljude, koji ljube njegovu narodnost i njegovo vierako osvjedočenje. Na koncu se taj delija grozi, da će nas talijanska stranka na birališčih svakako predobiti, il pak, ako joj nebude to moguće, da neće na birališće mi doći. Kukavice, da si razuman, koliko si zloban, nebi tako ludo odkrivao pred svietom svoje nemoci!

\* Hrvatski sabor je prihvatio popravljenu hrvatsko-ugarSKU nagodbu sa 79 proti 10 glasovah.

\* Viktor Emanuel, kralj talijanski, proći će noćas kroz Nabrežinu put Beča, da se tamo nazdravi s našim carem i vidi svjetsku izložbu. Od onud da će i u Berlin k njemačkomu caru Vilimu.

\* Milan, knez srbski, bio je u Beču prve dni tek. mjeseca. Carski dvor i ministri su ga veoma lepo dočekali. Iz Beča je odputovao u Pariz, gdje se sad nahodi.

\* Primorac. Dobismo prvi broj kraljevičkoga lista, Primorca, te mu se baš naradovasmo, kako mu se imala naradovati i sva Hrvatska, a naime hrvatsko primorje, kojemu služi za ponos i diko. Mi želimo, da i veći hrvatski gradovi, nego li je Kraljevica, dođu do svojega domaćega lista, pak da se tim putem božje svjetlo na sve strane širi.

\* Iz zapadne Istre piše netko ljubljanskim „Novicam“, da se je g. Dr. Vošnjak nudio „Našoj Slogi“ za kandidata u Istri. Ta viest je posve neistinita.

### Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 1 — 15 Septembra 1873.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Carski dakati (cekini)	5.34	5.34	5.34	5.34	5.34 1/2	5.34 1/2	—	—	5.35 1/2	5.36 1/2	5.38 1/2	5.39	5.39 1/2	—	5.39 1/2	—
Napoleoni	8.92	8.90 1/2	8.92 1/2	8.92 1/2	8.93	8.94 1/2	—	—	8.85 1/2	8.95 1/2	8.97	8.99	8.99	—	8.99	—
Lira Ingleska	11.17	11.20	11.20	11.20	11.21	11.23	—	—	11.25	—	11.28	11.30	11.31	—	11.30	—
Srebro prid (aggio)	106.30	106.15	106.35	106.50	106.75	106.85	—	—	107.25	107.70	107.85	108.—	108.—	—	108.—	—

A. Karabalić Vlastnik.

Izdavatelj i odgovorni urednik A. Novak.

Tisk. Sinovi K. Amati.